

Львівський державний університет внутрішніх справ

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ



# ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Збірник матеріалів  
Всеукраїнської науково-практичної конференції

*11 грудня 2020 року*

**Львів**

УДК 34(477)(063)  
Т33

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет  
Львівського державного університету внутрішніх справ  
(протокол вченої ради юридичного факультету  
від 09 грудня 2020 року № 6)*

*За загальною редакцією  
**Івана Красницького,**  
кандидата юридичних наук, доцента,  
декана юридичного факультету  
Львівського державного університету внутрішніх справ*

**Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання**  
Т33 **в Україні:** матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф.  
(м. Львів, 11 грудня 2020 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького.  
Львів: ЛьвДУВС, 2020. 480 с.

У збірнику подано тези доповідей, які оприлюднені на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні», що відбулась у Львівському державному університеті внутрішніх справ 11 грудня 2020 року. Проаналізовано теоретичні та практичні проблеми сучасного стану розвитку правової системи України, а також окремі її елементи.

Для наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, здобувачів вищої освіти, практичних працівників і широкого читацького загалу.

The collection contains abstracts of reports published at the All-Ukrainian scientific-practical conference «Theoretical and applied problems of legal regulation in Ukraine», which took place at the Lviv State University of Internal Affairs on December 11, 2020.

Theoretical and practical problems of the current state of development of the legal system of Ukraine, as well as some of its elements are analyzed.

For scientific and scientific-pedagogical workers of higher education and research institutions, applicants for higher education, practical workers and the general public.

*Опубліковано в авторській редакції.*

**УДК 34(477)(063)**

© Львівський державний університет  
внутрішніх справ, 2020

### *Секція 3*

## **«CRIMINALIBUS JUSTITIA: RES ET SPES»**

**Андрій АНДРУШКО,**

кандидат юридичних наук, доцент,  
доцент кафедри кримінального права та процесу,  
(Ужгородський національний університет)

### **ДО ПИТАННЯ ПРО ОБ'ЄКТ НАСИЛЬНИЦЬКОГО ЗНИКНЕННЯ**

Вітчизняний законодавець зарахував насильницьке знищення (ст. 146-1) до посягань на волю, честь та гідність особи. Подібним є підхід законодавців Албанії (ст. 109/с), Аргентини (ст. 142 ter), Гватемали (ст. 201 ter), Колумбії (ст.ст. 165–167) та Швейцарії (ст. 185 bis), які зазначене діяння визнали злочином проти особистої свободи.

На перший погляд, обґрунтованість підходу українського та вказаних вище законодавців не викликає сумнівів, адже насильницьке знищення нерозривно пов'язане з позбавленням особистої свободи<sup>1</sup>. Водночас є підстави стверджувати, що юридична природа цього злочину характеризується суттєвими особливостями, які змушують засумніватися в правильності віднесення його до посягань на свободу особи. Ключова особливість насильницького знищення в тому, що невід'ємною його ознакою є подальша відмова визнати факт арешту, затримання, викрадення чи позбавлення волі людини в будь-якій іншій формі або приховування даних про долю такої людини чи місце її перебування.

---

<sup>1</sup> У кримінально-правовій літературі правильність відповідного підходу вітчизняного законодавця не заперечується (див., зокрема: 1, с. 6; 2, с. 25; 3, с. 437).

Слід зазначити, що насильницьке зникнення може бути результатом не лише незаконного позбавлення свободи, але й дій, що спершу були законними, а незаконними стали через відмову визнати факт позбавлення людини свободи або через приховування даних про долю такої людини чи місце її перебування.

Дослідники проблеми одногосно підкреслюють, що насильницьке зникнення порушує не одне, а цілий комплекс прав людини [4, с. 49; 5, р. 43; 6, р. 198]. Серед прав людини, на які посягає вказане діяння, Міжнародна Амністія називає право на безпеку та гідність особи; право не зазнавати тортур або інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, поведень чи покарань; право на гуманні умови утримання; право на юридичну особистість; право на справедливий суд; право на сім'ю; право на життя – у разі, якщо зниклого вбивають (зазначається, що смерть майже завжди є наслідком насильницького зникнення [5, р. 43; 7, р. 274]). Аналізоване діяння має на меті не лише знищити особу фізично, але й стерти сам факт, що ця людина колись існувала, стерти пам'ять про неї. Насильницьке зникнення розглядається також як концентричне порушення прав людини; іншими словами, воно націлене не тільки на зниклих, але й на інших осіб, починаючи з найближчих членів родини і закінчуючи соціумом загалом. У спеціальній літературі наголошується, що вказаний злочин залякує, демобілізує, деполітизує суспільство і, врешті-решт, перетворює людей на пасивних істот [5, р. 43; 6, р. 198, 199–200]. «Усім відомо, що люди зникають, проте ніхто точно не знає коли, як та скільки» [5, р. 44].

Слід звернути увагу на те, що в міжнародному кримінальному праві насильницьке зникнення визнається злочином проти людства<sup>1</sup>. Так, у ст. 5 Міжнародної конвенції про захист усіх осіб від насильницьких зникнень вказано, що «широкомасштабна чи систематична практика насильницьких зникнень є злочином проти людства, як його визначено в застосовному міжнародному праві, і тягне за собою наслідки, що передбачені таким застосов-

---

<sup>1</sup> Комісія міжнародного права ООН у 1996 р. підкреслила, що хоча насильницьке зникнення має порівняно недовгу історію, цей злочин слід включити до переліку злочинів проти людства через його жорстокість і тяжкість [6, р. 204].

ним міжнародним правом» [8]. У підпункті «і» пункту 1 ст. 7 Римського статуту Міжнародного кримінального суду насильницьке зникнення людей, вчинюване в рамках широкомасштабного або систематичного нападу на будь-яких цивільних осіб<sup>1</sup>, також віднесено до злочинів проти людяності [10].

Однією з особливостей насильницького зникнення є те, що суб'єкт вказаного діяння спеціальний – ним, нагадаємо, є представник держави, в тому числі іноземної. У цьому контексті зазначимо, що важливою ознакою міжнародного злочину є те, що такі діяння, як правило, вчиняються посадовими особами, що використовують державний механізм у злочинних цілях, а також те, що міжнародні злочини вчиняються у безпосередньому зв'язку з політикою держави.

Аналіз судової практики засвідчує, що вітчизняні суди не розуміють специфічну правову природу насильницького зникнення, не вбачають відмінностей між незаконним позбавленням волі або викраденням людини та насильницьким зникненням. Так, обґрунтовуючи суспільну небезпеку незаконного позбавлення волі або викрадення людини, суди іноді безпідставно посилаються на норми Декларації про захист усіх осіб від насильницьких зникнень та Міжнародної конвенції про захист усіх осіб від насильницьких зникнень [11; 12].

Виходячи з викладеного, вважаємо, що об'єктом насильницького зникнення слід визнавати безпеку людства. На наш погляд, перенесення кримінально-правової заборони насильницького зникнення із розділу III до розділу XX Особливої частини КК України дозволить краще відобразити специфічну юридичну природу розглядуваного діяння, дозволить уникнути плутанини у правозастосовній практиці. Зауважимо, що в кримінальному законодавстві Австралії (ст. 268.21), Азербайджану (ст. 110), Киргизстану (ст. 382), Литви (ст. 100-1), Перу

---

<sup>1</sup> У спеціальній літературі зазначається, що навіть якщо має місце один випадок насильницького зникнення, який є частиною широкомасштабного або систематичного нападу на цивільне населення, винний у його вчиненні підлягає міжнародній кримінальній відповідальності [6, р. 205; 9, р. 166]. У зв'язку з цим зазначимо, що винний у насильницькому зникненні повинен усвідомлювати, що діє «в контексті» широкомасштабного або систематичного нападу на цивільне населення.

(ст. 320) і Сальвадору (ст.ст. 364–366) насильницьке зникнення визнано злочином проти миру та безпеки людства.

---

1. Авраменко О.В. Відмінність торгівлі людьми від незаконного позбавлення волі або викрадення людини та насильницького зникнення. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах*: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (9 листопада 2018 р.) / упор. О.В. Авраменко, С.С. Гнатюк, І.В. Красницький, С.І. Мельник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. С. 5–6.

2. Газдайка-Василишин І.Б., Созанський Т.І. Насильницьке зникнення: окремі аспекти законодавчої новели. *Кримінальна юстиція: quo vadis? IV Львівський форум кримінальної юстиції*: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (20-22 вересня 2018 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2018. С. 24–27.

3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. Київ: ВД «Дакор», 2018. 1368 с.

4. Галарза П.М. Борьба с насильственными исчезновениями в рамках межамериканской системы защиты прав человека: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Москва, 2016. 198 с.

5. Bargu B. Sovereignty as Erasure: Rethinking Enforced Disappearances. *Qui Parle: Critical Humanities and Social Sciences*. 2014. Volume 23. № 1. P. 35–75.

6. Vitkauskaitė-Meurice D., Žilinskas J. The Concept of Enforced Disappearances in International Law. *Jurisprudence*. 2010. № 2 (120). P. 197–214.

7. Pathak B. World's Disappearance Commissions: An Inhumanous Quest for Truth. *World Journal of Social Science Research*. 2016. Vol. 3. № 3. P. 274–306.

8. Международная конвенция для защиты всех лиц от насильственных исчезновений от 20 декабря 2006 года / Организация Объединенных Наций. URL: [https://www.un.org/ru/documents/decl\\_conv/conventions/disappearance.shtml](https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/disappearance.shtml)

9. Ziero G.W. The crime of enforced disappearance under the Rome Statute: the possibility for Prosecution of the crimes committed during the Brazilian Dictatorship. *Sistema Penal & Violência*. 2015. Vol. 7. № 1. P. 162–177.

10. Римский статут Международного уголовного суда от 17 июля 1998 г. / Законодавство України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_588#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text)

11. Вирок Березнівського районного суду Рівненської обл. від 29 квітня 2016 р. (справа № 555/480/15-к) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/57519929>

12. Вирок Липовецького районного суду Вінницької обл. від 20 листопада 2014 р. (справа № 136/2336/14-к) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/41742512>

# ЗМІСТ

## Секція 1

### ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

#### **Благута Роман**

ТОПОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ  
В УКРАЇНІ 2020 РОКУ (*вступне слово*).....3

#### **Апетик Анастасія**

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ  
ПРАЦІВНИКА В УКРАЇНІ.....15

#### **Баран Марія**

АНАЛІЗ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ  
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ В КОНТЕКСТІ  
ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....20

#### **Бортник Надія**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ  
ІНСТИТУТУ РЕАДМІСІЇ У КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ  
ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ.....24

#### **Гаврильців Марія**

СПІВВІДНОШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ  
ТА ПОЛІТИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ  
ЯК ЗАСОБІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ  
ОРГАНІВ ВЛАДИ ПЕРЕД НАРОДОМ.....27

#### **Грищук Аліна**

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ:  
НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....32

#### **Єсімов Сергій**

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ І СОЦІАЛЬНЕ  
ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ  
ЯК ФАКТОРА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРАВ ОСОБИ.....38

<b>Палешко Яна, Неклеса Олександр</b>	
ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ.....	224
<b>Рим Олена</b>	
ПРАВИЛА ІНФОРМУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПРО УМОВИ ПРАЦІ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ.....	227
<b>Стасів Оксана</b>	
ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВЕКТОРУ РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	234
<b>Яновицька Анна</b>	
ПРОБЛЕМИ УКЛАДЕННЯ МИРОВОЇ УГОДИ У ПРОЦЕДУРАХ БАНКРУТСТВА.....	238

### *Секція 3*

## **«CRIMINALIBUS JUSTITIA: RES ET SPES»**

<b>Андрушко Андрій</b>	
ДО ПИТАННЯ ПРО ОБ'ЄКТ НАСИЛЬНИЦЬКОГО ЗНИКНЕННЯ.....	241
<b>Басиста Ірина</b>	
ЧИ Є ПОТЕРПІЛИЙ СТОРОНОЮ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ І ЧИ МАЄ ПРАВО КОРИСТУВАТИСЯ УСІМА ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ, ПЕРЕДБАЧЕНИМИ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ, ДЛЯ СТОРОНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ? .....	245
<b>Борейко Галина</b>	
ВИДИ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ НА СТАДІЇ ЗАВЕРШЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	251
<b>Броневицька Оксана</b>	
ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ CUSTODY RECORDS У ІЗОЛЯТОРАХ ТИМЧАСОВОГО ТРИМАННЯ ТА ВІДДІЛАХ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	256



НАУКОВЕ ВИДАННЯ

---

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ  
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ  
В УКРАЇНІ

Збірник матеріалів  
Всеукраїнської  
науково-практичної конференції

*11 грудня 2020 року*

*Опубліковано в авторській редакції*

Макетування *Надія Лесь*

---

Підписано до друку 10.12.2020 р.  
Формат 60 × 84/16. Папір офсетний. Умовн. друк арк. 27,9.  
Тираж 100 прим. Зам. № 109-20.

Львівський державний університет внутрішніх справ  
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру  
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції  
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.